

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Obrnice, okres Most

Mírová 167, 435 21 Obrnice

Identifikátor školy: 600 083 802

Termín konání inspekce: 8. – 12. března 2004

Čj.:	f5 1091/04-2550
Signatura:	of4cx118

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ zjištění a zhodnocení personálních a materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti základní školy, vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ zjištění a zhodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech 1. a 2. stupně (český jazyk, matematika, výtvarná výchova, prvouka, dějepis, hudební výchova, fyzika, přírodopis), vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola sídlí ve dvou budovách. Část 1. stupně ZŠ používá původní, starou školu a ostatní ročníky 1. a 2. stupně novější, pavilonovou budovu. Ve škole, která má kapacitu 460 žáků, se vzdělává aktuálně 385 žáků. Součástí základní školy je školní družina a školní jídelna. Ve školní družině s kapacitou 60 žáků je aktuálně 25 žáků, v jednom oddělení. Školní jídelna má kapacitu 300 jídel a v současné době jich vaří kolem 140.

Základní škola je v postavení právního subjektu. Je příspěvkovou organizací. Zřizovatelem základní školy je Obec Obrnice. Obecní úřad sídlí na adrese Mírová 70, 435 21 Obrnice.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve škole pracuje dvacet šest pedagogů. Sedmnáct z nich nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tento nepříznivý stav představuje šedesátipětiprocentní nekvalifikovanost. Díky opatřením ředitele školy, kterými k tomuto stavu přistupuje a studiu části zaměstnanců na pedagogické fakultě, *nemá tento stav negativní odraz na kvalitě výuky.*

Organizační řád školy jasně určuje pravidla chodu školy. Kompetence vedení školy jsou známy a respektovány. Problémem není ani odloučené pracoviště ve staré školní budově. Potřebné informace se včas dostávají k adresátům a většina pro chod školy potřebných věcí je zveřejněna ve sborovnách. Jako poradní orgán využívá ředitel pedagogickou radu a celkem 10 metodických sdružení a předmětových komisí. Předmětové komise a metodická sdružení dávají návrhy na vybavování pomůckami, na výběr učebnic, na sestavování opakovacích prací. Dobře a průkazně je vedena povinná dokumentace školy. Výjimkou jsou pouze v některých třídách 1. stupně nekonkrétní zápisy učiva českého jazyka v třídních knihách *Organizace činnosti a provozu školy je funkční a zajišťuje bezproblémový chod školy.*

Systém vedení zaměstnanců pamatuje na větší počet nekvalifikovaných učitelů. Učitelé jsou vedeni ke studiu a vzdělávání. Několik učitelů studuje na pedagogických fakultách a další se účastní dalšího vzdělávání učitelů. Stinnou stránkou je skutečnost, že učitel, který dostuduje často hledá místo v městských školách. Noví učitelé mají uvádějící učitele, se kterými se mohou radit a připravovat hodiny. Hospitační činností se zabývá ředitel i zástupkyně. Četnost kontrolních hospitací umožňuje sledovat práci učitelů. Ne vždy však zareaguje na neplnění osnov, konkrétně na práci učitelů 1. stupně ZŠ s doplňky osnov učebního dokumentu. *Systém vedení zaměstnanců reaguje na potřeby školy, zejména na větší počet nekvalifikovaných učitelů a je na dobré úrovni.*

Hodnocení zaměstnanců školy probíhá v rámci pohyblivých složek platu, pro které jsou přijata veřejně známá kritéria jejich dosažení. Systém sebehodnocení zaměstnanců se významněji nevyužívá.

Personální podmínky jsou Českou školní inspekcí hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní škola má k dispozici 17 kmenových tříd, čtyři odborné učebny, z nichž jedna je společná pro chemii a přírodopis, druhá pro výtvarnou výchovu a německý jazyk, další slouží výpočetní technice a poslední hudební výchově. Pro tělesnou výchovu slouží 2 tělocvičny a školní pozemek. Prostory školy jsou udržované a příjemně působí výzdoba tříd a dalších prostor školy. Výzdobu převážně tvoří výstavky žákovských prací a množství květin. Pozitivem je školní bufet, který je provozován v nájemném vztahu se školou.

Všechny učebny jsou prostorné a esteticky upravené. Třídy jsou vybaveny novým školním nábytkem. Účinnou podporou výuky jsou nejrůznější tabulové obrazy, množství školních pomůcek, ucelené řady učebnic a pracovní sešity s nakopírovanými doplňujícími materiály pro opakování a zaměstnání žáků. Integrovaní žáci jsou vzděláváni za pomoci individuálních učebních plánů. Na 2. stupni ZŠ jsou v některých učebnách tabelární výukové obrazy spíše dekorací, protože vyučující je v potřebné míře nevyužívají.

Sbírka učebních pomůcek pro český jazyk na 2. stupni je na standardní úrovni, v potřebném množství obsahuje jazykové příručky, nástěnné mluvnické přehledy a množství svépomocně vyrobených výukových a prověřovacích materiálů. Fond žákovské knihovny je pravidelně doplňován, stále v něm však zůstává řada titulů, které jsou pro žáky v dnešní době prakticky nepoužitelné. Pro výuku přírodovědných předmětů je pomůcková základna dostačující pro plnění zvoleného učebního dokumentu. Slouží i výpočetní technika, která byla pořízena původně ze zdrojů zřizovatele a z části, později, v rámci akce INDOŠ.

Ředitel školy plánuje vybavování školy. Poradními orgány jsou metodická sdružení a předmětové komise.

Materiálně technické podmínky jsou hodnoceny Českou školní inspekcí jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Základní škola zvolila učební dokument Základní škola č. j. 16 847/96-2, schválený 30. 4. 1996. V rámci tohoto učebního dokumentu se ve škole vzdělává také 27 integrovaných žáků. Integrovaní žáci se vzdělávají podle individuálních vzdělávacích programů, konzultovaných s pedagogicko psychologickou poradnou. *Vzdělávací program respektuje uvedený dokument.*

Učební plány jsou dodržovány a v osnovách byl zjištěn nesoulad pouze na 1. stupni ZŠ, kde se částečně nerespektují doplňky ke vzdělávacímu dokumentu Základní škola. Třídni knihy průkazně zachycují probírané učivo. Kontrolní činnost vedení školy se zabývá také kontrolou dodržování učebních plánů a osnov. Na upozornění a zjištění v neplnění části osnov na 1. stupni ZŠ ředitel zareagoval. V třídniích knihách lze vysledovat plnění laboratorních úloh z přírodovědných předmětů. Škola nabízí čtyři povinně volitelné předměty, čtyři nepovinné předměty a v rámci zájmových útvarů sálovou kopanou. *Učební plány a osnovy jsou dodržovány, vedení povinné dokumentace je průkazné vzhledem k průběhu vzdělání.*

Rozvrh hodin respektuje platné normy a hlediska psychohygieny a věku žáků. Začátek vyučování je posunut o deset minut před osmou hodinu. Důvodem je vyhovění dopravní

obslužnosti a potřebám dojíždějícím žákům. Řád školy jasně stanovuje práva a povinnosti žáků. Řády pracoven respektují bezpečnost práce.

Informační systém pro žáky a jejich rodiče je na dobré úrovni. Žákovské knížky předkládají dostatek klasifikačních známek, minimum kázeňských poznámek a dostatečně informují žáky a rodiče o průběhu vzdělávání a výchovy. *Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční a účinně pomáhá životu školy.*

Výchovné poradenství je svěřeno třetím rokem učitelce, která studuje na pedagogické fakultě a výchovné poradenství je součástí její budoucí aprobace. V problematice výchovného poradenství se velmi dobře orientuje, má potřebnou míru empatie pro žáky a zájem o problematiku výchovného poradenství. *Výchovné poradenství představuje účinnou pomoc ve výchovně-vzdělávacím procesu školy, pamatuje i na prevenci sociopatologických jevů.*

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech: český jazyk, matematika, výtvarná výchova a prvouka 1. stupně ZŠ a v českém jazyce, dějepise, hudební výchově, matematice, fyzice a přírodopisu na 2. stupni

1. stupeň ZŠ

V průběhu inspekce se uskutečnily hospitace ve všech ročnících a třídách prvního stupně.

Výchovně-vzdělávací proces ve sledovaných předmětech zajišťovalo celkem jedenáct pedagogů, přičemž dva splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Vysoká nekvalifikovanost vyučujících neměla zásadní negativní vliv na průběh výuky. Učitelé mají dlouholetou praxi na prvním stupni, zájem o tuto práci a prostřednictvím metodických orgánů i vzájemnými konzultacemi řeší metodické otázky vzdělávání žáků. U některých pedagogů se však projevovaly nedostatky v oblasti stavby hodiny a nedostatky zejména v didaktice výuky. Stanovené cíle výuky jsou vzhledem ke složení třídních kolektivů přiměřeně náročné, učivo je dostatečně konkretizováno a je zajištěna návaznost nově probírané látky na předcházející témata. Učební plán je respektován, učební osnovy jsou (až na výjimku ve IV. ročníku v českém jazyce) dodržovány a postupně plněny.

Všechny učebny jsou vybaveny novým žákovským nábytkem. Třídy jsou po estetické stránce velmi hezké, výzdobu tvoří značné množství nových výukových tabelárních přehledů učiva matematiky a českého jazyka (tyto finančně nákladné pomůcky nejsou v potřebné míře efektivně využívány ve výuce a tvoří pouze výzdobu učebny), žákovské práce a nástěnky s obrazovým materiálem pro výuku. Netradiční uspořádání žákovských lavic v některých třídách vyhovuje činností ve skupinách i vzájemnému rozvoji komunikativních dovedností žáků. Učitelé mají k dispozici moderní audiovizuální techniku (CD a MC přehrávače, využívají i učebnu výpočetní techniky), žáci pracují efektivně s učebnicemi a pracovními sešity. Pro doplnění či zpestření výuky využívají i doplňujících, nakopírovaných materiálů.

Sledované hodiny matematiky a českého jazyka byly vedeny převážně frontálně, za značné podpory názorných a třídních pomůcek, ale bez diferenciací zadávaných úkolů dle schopností žáků. Ve výuce se uplatňovaly v menší míře i činnosti ve dvojicích a skupinách. Velmi moderně pojaté hodiny matematiky s prvky kooperativního vyučování probíhaly ve třetím a pátém ročníku. Počáteční organizační rozpaky byly vystřídány vysokou aktivitou a zájmem žáků o všechny výukové činnosti, které vycházely z konkrétních životních zkušeností žáků. I v ostatních sledovaných hodinách vyučující motivovali žáky zkušenostmi z praktického života, v rámci výuky českého jazyka i matematiky bylo vhodně využíváno práce s chybou, ale učitelé nevytvářeli potřebný prostor pro rozvoj komunikativních dovedností žáků. Ti neměli dostatek času pro formulaci svých odpovědí, mluvní kompetence byly přebírány vyučujícími, kteří měli dominantní postavení ve výuce. Naopak dominantní

postavení měli žáci ve všech sledovaných hodinách prvouky a výtvarné výchovy. Výuka v těchto hodinách byla založena na praktických činnostech, dramatizaci, žáci pracovali ve skupinkách, byli tvůrci hodin, učitelé zde byli v pozici koordinátorů. Žáci se přirozeně zapojovali do všech činností, využívali vlastních zkušeností a invence. Tempo výuky vycházelo z možností žáků, učitelé vnímali unavitelnost žáků, do hodin vřazovali relaxační činnosti v nejrůznějších podobách (protážení těla u lavic, zpěv písňe apod.).

Stálá přítomnost rozmanité a účinné motivace, povzbuzování ve formě pochvaly či dobré známky vytvářely podmínky pro zájem žáků o výuku a aktivitu.

Interakce a komunikace byla na velmi dobré úrovni v hodinách, kde žáci pracovali ve skupinách (respektovali se, dokázali se dohodnout). V hodinách, kde výuka probíhala frontálně a kde měl učitel dominantní postavení, byla i komunikace na značně nižší úrovni. V těchto hodinách (zejména český jazyk) kladli učitelé žákům uzavřené otázky, nevytvářeli potřebný prostor pro vyjadřování vlastních myšlenek a názoru, žákům předávali již „hotové“ výukové informace. Vzhledem k socio-kulturnímu prostředí, z něhož žáci převážně pocházejí, není rozvoj komunikativních dovedností na potřebné úrovni, zejména v českém jazyce je málo pozornosti věnováno kultivovanému slovnímu projevu žáků.

Žáci jsou za snahu a pokrok v učení hodnoceni průběžně. Ústně – pochvalou za snahu, za písemné výkony jsou klasifikováni známkou. Z kontroly žákovských knížek a v některých třídách i školních sešitů vyplývá, že hodnocení je objektivní a respektuje individuální dispozice žáků. Převážná část známek je ale z písemných úkolů, pouze výjimečně jsou žáci hodnoceni za ústní projev. V některých sledovaných hodinách vyučující využívají vzájemného hodnocení žáků i sebehodnocení (např. ve výtvarné výchově). Některé hodiny byly přetaženy do přestávek, chybělo jakékoli ukončení a zhodnocení, neefektivní bylo zadávání domácích úkolů nebo snaha některých vyučujících o hodnocení o přestávce.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v bloku předmětů na prvním stupni jsou celkově velmi dobré.

2. stupeň ZŠ

Naplánování učební látky všech sledovaných předmětů obsahově koresponduje s požadavky učebních osnov. Dlouhodobé vzdělávací cíle jsou přizpůsobeny aktuálnímu stavu třídy a specifickým potřebám žáků. Probírané učivo logicky navazuje na učivo předchozí.

Předmět český jazyk vyučují dvě učitelky, z nichž jedna splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, druhá sice zmíněné podmínky nespĺňuje (nemá dokončeno studium českého jazyka na PF), ale v hodinách s žáky pracuje pedagogicky příkladně. Učitelé dějepisu a hudební výchovy jsou nekvalifikovaní, ani u nich však nebyl zaznamenán negativní vliv na věcnost a odbornost výuky. Také sledované přírodovědné předměty jsou učeny z padesáti procent nekvalifikovaně, jedna učitelka však studuje a ostatní, vyučovací hodiny zvládali bez vážnějších nedostatků, které by se promítaly do kvality vzdělávání a výchovy.

Předměty český jazyk a dějepis jsou vyučovány v běžných třídách, výuka hudební výchovy se konala v odborné pracovně. Velmi pěkně vyzdobené třídy (zčásti vlastními pracemi žáků) působily esteticky podnětně pro samotnou výuku. Řadu nástěnných i manipulačních pomůcek si učitelé vyrábějí svépomocí. Ve všech sledovaných předmětech měli vyučující dostatek pomůcek (učebnic, kopírovaných materiálů apod.), ale didaktická technika byla užita jen ojedinele. Matematika je vyučována v běžných třídách, přírodopis má učebnu společnou také pro chemii a fyziku probíhá buďto v učebně chemie a přírodopisu nebo v běžných třídách. Materiálně technické zázemí sledovaných přírodovědných předmětů je na velmi dobré úrovni.

V hodinách se uplatňovala metoda názornosti. Používané pomůcky vhodně doplňovaly probíranou látku.

Výchovně vzdělávací práce v českém jazyce byla založena převážně na frontální výuce doplňované prvky činnostního učení (vynikající práce s textem v literárněvýchovné části nebo jazykové hry v části jazykové). V hodinách dějepisu a hudební výchovy převažovala frontální činnost s dominantním postavením učitelky. Podobně v matematice, fyzice a přírodopisu převládala frontální, pro všechny stejná práce, která však byla pro žáky přínosem. Dominantní přístup učitele byl zaznamenán pouze v jediné hodině. V menší míře byly voleny metody a formy práce podporující aktivní učení a rozvíjející samostatnost a tvořivost žáků (absence mapy při výuce dějepisu). Vyučující uplatňovali vůči žákům individuální a diferencovaný přístup. Hlediska psychohygienických zásad byla vyučujícími respektována. Většina výukových hodin postrádala závěrečné shrnutí a důkladnější kontrolu pochopení učiva. Vyučovací čas byl zpravidla efektivně využit. V závěrečném spěchu na konci hodiny, se ale často pokračovalo až do přestávky.

Žáci byli motivováni hned v úvodu hodiny sdělením motivačního cíle, v jejím průběhu pak pozitivní roli motivace sehrála častá forma pochvaly. Práce s chybami žáků byla ze strany učitelů sice taktní, ale důsledná. V přírodovědných předmětech motivačně dobře působilo využití mezipředmětových vztahů a vlastních zkušeností žáků.

Vyučující kladou důraz na správnost vyjadřování žáků, v menší míře bylo tolerováno používání jednoslovných odpovědí. Písemné záznamy v sešitech jsou pravidelně opravovány, v kontrolních pracích z českého jazyka byly zjištěny ojedinělé chyby v opravě.

Výuka ve všech sledovaných předmětech se vyznačovala příznivou pracovní atmosférou, již vytvářeli především učitelé svým pozitivním přístupem k pedagogické práci s žáky. Pedagogům nechybí potřebná empatie pro práci se žáky z méně podnětného prostředí.

Vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků bylo v průběhu výuky užito jen v minimální míře. K hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy používá škola převážně vlastní testy.

Zajímavé je, že v žakovských knížkách se téměř neobjevují, mnohdy nic neřešící, kázeňské poznámky.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce, dějepise, v hudební výchově, v matematice, fyzice a v přírodopisu jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Učitelé používají nejrůznější opakovací prověrky a kontrolní práce, na jejichž vzniku se podílejí metodická sdružení a předmětové komise. Vedení školy výsledky analyzuje a přijímá opatření k odstranění nedostatků. Úroveň výsledků vzdělávání a výchovy si škola ověřuje prostřednictvím umístění žáků v okresních a krajských kolech soutěží a olympiád. Významným ukazatelem kvality pedagogické práce je rovněž příznivé procento nově přijatých žáků na střední školy.

Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení je, v údajích o škole, v souladu se zřizovací listinou školy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. 16 712/03-21 ze dne 19. 5. 2003
2. Zřizovací listina usnesením zastupitelstva obce pod č. j. 22/2002 ze dne 11. 9. 2002 Obec Obrnice
3. třídní knihy uplatňované ve školním roce 2003/2004 ve všech třídách školy
4. třídní výkazy všech tříd
5. katalogové listy žáků tříd: II. A, III. A, IV. A, VI. A, VII. B, VIII. A
6. školní rozvrh platný pro dobu inspekce
7. řád školy
8. kniha úrazů
9. namátkově vybírané žákovské knížky při hospitacích
10. namátkově vybírané žákovské práce a sešity

ZÁVĚR

- *Přes nepříznivé procento nekvalifikovaných pedagogů dosahuje škola ve výchově a vzdělávání velmi dobrých výsledků.*
- *Materiálně technické zázemí školy je na velmi dobré úrovni a umožňuje plnit zvolený učební dokument.*
- *Hodnocení průběhu a výsledků výchovně vzdělávací práce ve sledovaných předmětech je velmi dobré.*
- *Netradiční a vysoce profesionální je přístup pedagogů k řešení kázeňských problémů. V žákovských knížkách nejsou téměř žádné kázeňské poznámky, přesto se žáci chovali v hospitovaných hodinách i mimo ně slušně.*

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Petr Salač	Salač v.r.....
Členové týmu	Mgr. Erika Bednárová	Bednárová v.r.....
	PhDr. Zdeněk Frélich.	Frélich v.r.....

Další zaměstnanci ČŠI Romana Adámková, Helena Knapíková.

V Teplicích dne 18. března 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 8. dubna 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Vladimír Šiman

Mgr. Šiman v.r.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Mgr. Petr Salač, Dlouhá 2940, 415 01 Teplice. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	22. 4. 04	F5-1094/04-2550
Zřizovatel	-,-	F5-1093/04-2550

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.